

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Den 31. oktober 2016

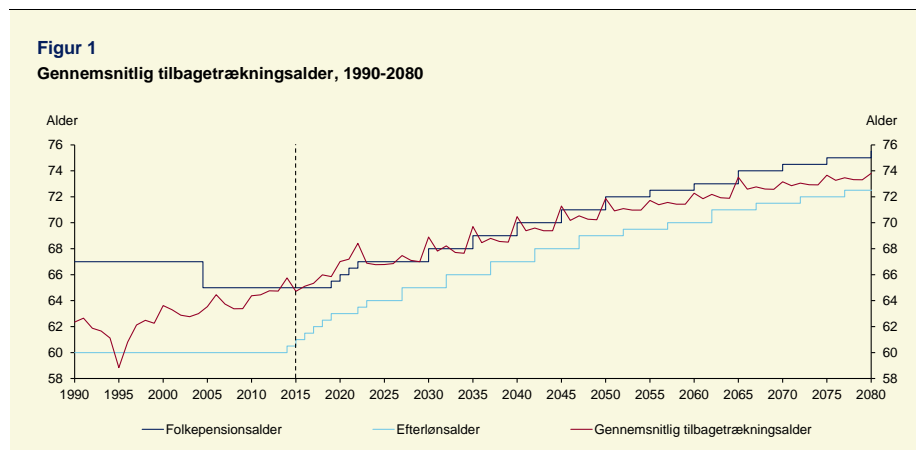
Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 344 af 9. juni 2016 stillet efter ønske fra Finansudvalget

Spørgsmål

Vil ministeren tilvejebringe en opdatering af figur 9.24 fra Finansredegørelse 2014 (Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, 1990-2080) med den nyeste statistik samt forventningerne i Konvergensprogram 2016? Tallene for den faktiske pensionsalder og den gennemsnitlige pensionsalder ønskes ligeledes afrapporteret i en tabel år-for-år fra 1990-2080.

Svar

Fremskrivningen til grundforløbet i *Helhedsplan DK2025* (DK2025) bygger på nyere statistik og forventninger end fremskrivningen til *Danmarks Konvergensprogram 2016* (KP16). For at basere opgørelsen på de nyeste forudsætninger er det valgt at anvende *DK2025*-grundforløbet til beregningen af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for årene 1990-2080.

Anm.: Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er beregnet som et uvægtet gennemsnit af mænd og kvinders gennemsnitlige tilbagetrækningsalder efter samme metode som figur 9.24, *Finansredegørelse 2014* (side 415-416), idet der dog er foretaget en mindre ændring af periodiseringen ved beregning af den historiske opgørelse. Det indebærer bl.a., at tilbagetrækningsalderen når det laveste niveau i 1995 og ikke i 1996 som i figur 9.24 i *Finansredegørelse 2014*. Der er anvendt RAS-statistikken fra Danmarks Statistik frem til og med 2014. Fra 2015 og frem er anvendt fremskrivningen fra Finansministeriets Befolkningsregnskab med udgangspunkt i grundforløbet i *Helhedsplan DK2025*.

Kilde: Danmarks Statistik, *Helhedsplan DK2025* og egne beregninger.

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er steget siden 1990'erne, *jf. figur 1 og bilagstabel 1*. I 1990 var den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder ca. 62 $\frac{1}{4}$ år. Frem til 2014 (det seneste år med historiske data) er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder steget med ca. 3 $\frac{1}{2}$ år til ca. 65 $\frac{3}{4}$ år, mens den i 2016 ventes at blive godt 65 år. Fra 1990 til 2014 er restlevetiden for 60-årige steget med 3 $\frac{3}{4}$ år, hvilket således er en smule mere end stigningen i tilbagetrækningsalderen. Folkepensionsalderen er til gengæld nedsat med 2 år, så restlevetiden for 60-årige er steget med 5 $\frac{3}{4}$ år mere end folkepensionsalderen fra 1990 til 2014.

Over perioden har der været betydelige udsving i tilbagetrækningsalderen, som i høj grad skyldes reformer, der har påvirket folks muligheder for tilbagetrækning på offentligt forsørgelse. I 1992 blev der givet mulighed for, at 55-59-årige forsikrede langvarigt ledige kunne trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på overgangsydelse. I 1994 blev ordningen udvidet til også at omfatte 50-54-årige. Tilgangen til overgangsydelse førte til et betydeligt fald i erhvervsfrekvensen på disse alderstrin, og et kraftigt fald i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder. I 1995 faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder til ca. 58 $\frac{3}{4}$ år, hvilket er det laveste niveau for hele den opgjorte periode. Ved udgangen af 1995 blev der lukket for tilgangen til overgangsydelse (bortset fra personer der fyldte 50 år i 1996), hvilket fik den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder til at stige igen, men frem til omkring 1998 lå den fortsat under niveauet fra før overgangsydelsen blev indført.

Efterlønsreformen 1. juli 1999 gav incitament til at udskyde overgangen fra beskæftigelse til efterløn til 62 år. Samtidig blev det vedtaget at reducere folkepensionsalderen fra 67 til 65 år med virkning for personer der fylder 65 år fra 1. juli 2004, og der blev indført opsat pension ved udskydelse af folkepensionsalderen. Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder steg imidlertid i årene umiddelbart efter nedsættelsen af folkepensionsalderen. Årsagen hertil er, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder var lavere end folkepensionsalderen, hvilket bevirkede, at det fremrykkede tilbagetrækningstidspunkt fik den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder til midlertidigt at stige. I årene efter 2006 faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder dog igen, bl.a. som følge af den lavere folkepensionsalder.¹

Som følge af *Velfærdsreformen 2006* og justeringerne i *Tilbagetrækningsreformen 2011* stiger aldersgrænsen for efterløn fra 2014. Det tilskynder til, at personer i efterlønsordningen bliver flere år på arbejdsmarkedet. Som følge heraf stiger den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i 2014, og den ventes at stige yderligere i de kommende år.² Forhøjelsen af efterlønsalderen og senere folkepensionsalderen skal bl.a. ses i lyset af de historiske og (ventede) fremtidige stigninger i levetiden. Den stigende levetid betyder, at personer, der går på folkepension i disse år, sær-

¹ Da folkepensionsalderen sænkes med to år fra midten af 2004, har det først fuld effekt på erhvervsfrekvensen fra midten af 2006. Givet periodiseringen i data, ses det først som et fald i tilbagetrækningsalderen i 2007.

² At folk fortsætter i beskæftigelse frem mod de nye efterlønsaldrer på 60 $\frac{1}{2}$ og 61 år, er fx dokumenteret i en analyse af Danmarks Statistik fra 2016, *jf. "Hvordan påvirker forhøjelsen af efterlønsalderen beskæftigelsen for ufaglærte og faglærte"*, *Danmarks Statistik Analyse* (29. april 2016).

ligt i årene frem mod 2019, kan forvente flere raske leveår på folkepension end både yngre og ældre generationer.^{3,4}

Den stigende tilbagetrækningsalder fra 2011 og frem er også et resultat af det store antal udmeldelser af efterlønsordningen i 2012, hvor *Tilbagetrækningsreformen 2011* gav mulighed for skattefri tilbagebetaling af efterlønsbidrag. Udmeldingerne betyder, at færre har mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på efterløn før folkepensionsalderen.

Fremadrettet ventes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder at stige yderligere i takt med, at de allerede vedtagne forhøjelser i aldersgrænserne for folkepension og efterløn træder i kraft. Hertil kommer fremtidig levetidsindeksering af aldersgrænserne, der forudsættes gennemført som følge af forventet stigende levetid. I 2026 ventes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder således at være steget med yderligere 2 år i forhold til i dag til ca. 66¾ år. På meget langt sigt ventes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder at være steget med ca. 9 år i forhold til i dag til ca. 73¾ år i 2080.

Over perioden 1990 til 2080 ventes den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder at være steget med ca. 11½ år. I samme periode ventes folkepensionsalderen at være steget med ca. 8½ år, mens den forventede restlevetid for 60-årige ventes at være steget med ca. 11¼ år. Den forventede levetid for 60-årige ventes således at stige med ca. 2¾ år mere end folkepensionsalderen fra 1990 til 2080.

Stigningerne i folkepensionsalderen forventes ikke at slå fuldt ud igennem i en højere gennemsnitlig tilbagetrækningsalder. Fra 2020 til 2080, hvor der er lagt til grund, at folkepensionsalderen stiger med 9 år, stiger den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder således kun med ca. 6¾ år. En stigning på 1 år i folkepensionsalderen giver dermed anledning til i gennemsnit ca. 0,7 års senere tilbagetrækning. Det skyldes en forventning om, at en stigende andel af de ældre trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet på anden offentlig forsørgelse (fx førtidspension, fleksydelse eller efterløn) eller som selvensionister, før de når folkepensionsalderen.

På langt sigt er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder beregnet på baggrund af *DK2025*-grundforløbet ca. 1 år højere (gennemsnit over 2071-2080) end i *Finansredegørelse 2014* (FR14). Det kan bl.a. henføres til, at folkepensionsalderen i *DK2025* på langt sigt ventes at være ½ år højere end i fremskrivningen i *FR14*. Det følger af forventningen om større stigninger i levetiden, så restlevetiden for 60-årige på langt sigt nu ventes at blive ¼ år højere (gennemsnit over 2071-2080) end forudsat i *FR14*. Hertil kommer, at der i den nuværende fremskrivning forventes et lavere antal personer i efterlønsordningen fremadrettet end i *FR14*, hvilket bidrager til at øge den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder fremadrettet.

³ Der henvises i øvrigt til svar på *Finansudvalgs spørgsmål 345 af 9. juni 2016*, hvor den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er beregnet for nulevende generationer.

⁴ Der er en positiv sammenhæng mellem levetid og helbred, så faldende dødelighed ikke blot betyder flere leveår, men også flere "gode" leveår, jf. *Bilag 6.A. Sund aldring, Helhedsplan DK2025 (2016)*.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen
Finansminister

Bilag

Tabel 1
Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, 1990-2080

	Efterløn	Folke- pension	Tilbagetræknings- alder		Efterløn	Folke- pension	Tilbagetræknings- alder
1990	60	67	62,4	2015	61	65	64,7
1991	60	67	62,7	2016	61,5	65	65,1
1992	60	67	61,9	2017	62	65	65,3
1993	60	67	61,7	2018	62,5	65	66,0
1994	60	67	61,1	2019	63	65,5	65,8
1995	60	67	58,8	2020	63	66	67,0
1996	60	67	60,8	2021	63	66,5	67,2
1997	60	67	62,1	2022	63,5	67	68,4
1998	60	67	62,5	2023	64	67	66,9
1999	60	67	62,3	2024	64	67	66,8
2000	60	67	63,6	2025	64	67	66,8
2001	60	67	63,3	2026	64	67	66,9
2002	60	67	62,9	2027	65	67	67,5
2003	60	67	62,8	2028	65	67	67,1
2004	60	65	63,0	2029	65	67	67,0
2005	60	65	63,5	2030	65	68	68,9
2006	60	65	64,5	2031	65	68	67,8
2007	60	65	63,7	2032	66	68	68,2
2008	60	65	63,4	2033	66	68	67,7
2009	60	65	63,4	2034	66	68	67,6
2010	60	65	64,4	2035	66	69	69,7
2011	60	65	64,4	2036	66	69	68,5
2012	60	65	64,8	2037	67	69	68,8
2013	60	65	64,7	2038	67	69	68,6
2014	60,5	65	65,7	2039	67	69	68,5

Tabel 1 (fortsat)
Gennemsnitlig tilbagetrækningsalder, 1990-2080

	Efterløn	Folke- pension	Tilbagetræknings- alder		Efterløn	Folke- pension	Tilbagetræknings- alder
2040	67	70	70,5	2065	71	74	73,5
2041	67	70	69,4	2066	71	74	72,6
2042	68	70	69,6	2067	71,5	74	72,8
2043	68	70	69,4	2068	71,5	74	72,6
2044	68	70	69,4	2069	71,5	74	72,6
2045	68	71	71,3	2070	71,5	74,5	73,2
2046	68	71	70,2	2071	71,5	74,5	72,9
2047	69	71	70,5	2072	72	74,5	73,1
2048	69	71	70,3	2073	72	74,5	72,9
2049	69	71	70,2	2074	72	74,5	72,9
2050	69	72	71,9	2075	72	75	73,7
2051	69	72	70,9	2076	72	75	73,3
2052	69,5	72	71,1	2077	72,5	75	73,5
2053	69,5	72	71,0	2078	72,5	75	73,3
2054	69,5	72	71,0	2079	72,5	75	73,3
2055	69,5	72,5	71,7	2080	72,5	75,5	73,8
2056	69,5	72,5	71,4				
2057	70	72,5	71,6				
2058	70	72,5	71,4				
2059	70	72,5	71,4				
2060	70	73	72,3				
2061	70	73	71,8				
2062	71	73	72,2				
2063	71	73	71,9				
2064	71	73	71,9				

Anm.: Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er beregnet som et uvægtet gennemsnit af mænd og kvinders gennemsnitlige tilbagetrækningsalder efter samme metode som figur 9.24, *Finansredøgørelse 2014 (side 415-416)*, idet der dog er foretaget en mindre ændring af periodiseringen ved beregning af den historiske opgørelse. Det indebærer bl.a., at tilbagetrækningsalderen når det laveste niveau i 1995 og ikke i 1996 som i figur 9.24 i *Finansredøgørelse 2014*. Der er anvendt RAS-statistikken fra Danmarks Statistik frem til og med 2014. Fra 2015 og frem er anvendt fremskrivningen fra Finansministeriets Befolkningsregnskab med udgangspunkt i grundforløbet i *Helhedsplan DK2025*.

Kilde: Danmarks Statistik, Helhedsplan DK2025 og egne beregninger.